

קולקציית "ירח נייר" – פריטים ייחודיים בעיצוב אוהד צפתי לגלריית גל גאון

צילום: גרעון ליון

אספנות עיצוב בארץ

לרכוש פיסת גאונות

אספנות של פריטי עיצוב היא תחום שהולך וצובר תאוצה בעולם ומתפתח גם בישראל. מיהם השחקנים המובילים בשוק המקומי ומה יש לאנשי המקצוע לומר על הנישה הכי חמה בו

מאת יוליה פריליקיניב

קערות טבעות של סטודיו קאהן, סדרה מוגבלת שהוצגה ביריד "צבע טרי"

→ יעקב קאופמן, מבכירי המעצבים בארץ, מצולם על רקע השרפרפים שיצר במהלך 20 השנים האחרונות והוצגו בתערוכת יחיד במוזיאון העיצוב חולון. 450 שרפרפים שונים שממחישים תהליכי חשיבה ומחקר ארוכים

↓ "ג'וג'ו" – הצבה של פסלי בודהה בעיצוב דור כרמון לגלריית גל גאון

צילום: גדיעון לוי

איפה קונים פריטי אספנות בארץ?

עדיין אין מספיק גלריות וחנויות המתמחות אך ורק בפריטי עיצוב לאספנים, בשל קוטנו של השוק. מלבד הסטודיו של המעצב שמוצא חן בעיניכם, יש כמה חללים, רובם בתל אביב, המאגדים כמה וכמה מעצבים עכשוויים תחת קורת גג אחת:

סאגה רבי פנחס 4, יפו, sagatlv.com

טאלנטס הגלבוש 3, תל אביב, talentsdesign.com

גלריית גל גאון נחמני 22, תל אביב

יריד "עיצוב טרי" בתוך "צבע טרי", freshpaint.co.il

START אוסף האמנות של סרג' תירוש, רבי פנחס 3 ביפו ובית המכירות תירוש בכיכר דה שליט בהרצליה פיתוח, tiroche.co.il

גלריית פריסקופ בן יהודה 176, תל אביב

גלריית פארדיגמה תח 60, תל אביב, paradigmagallery.com

קובי סיבוני ונעמה הופמן, כמעצבים שכדאי להתעניין בפועלם. לדברי גיל רויטר, מעצב ויוזם עיצוב, אספנות עיצוב ישראלית היא עדיין נישא קטנה. "יש כאלו שרוכשים קולקציות בוסר כדי לתת במה למעצבים ישראלים צעירים בראשית דרכם, לעתים כאלו שזה פרויקט הגמר שלהם ממוסד הלימודים. הדלק שמניע את האספנים הוא לאתר את אותם מעצבים שמטביעים בנו חותם, ש'עושים לנו את זה', גם אם הם עדיין לא מוכרים".

לחיות בסביבה טוטאלית

אם להידרש שוב לשאלה אם מדובר בתשוקה או בשיקול כלכלי, יש אנשים שזוהי דרך חיים עבורם, ומפתיע ככל שזה יישמע, אפשר וכדאי ללמוד את רזי העניין. ד"ר דניאלה אוהד היא היסטוריונית של עיצוב מודרני המתגוררת רוב השנה בניו יורק. היא עוסקת בייצוג מעצבים, אוצרת, חברה בוועדות רכישת של אוספי עיצוב, יועצת לאספנים, חוקרת, מלמדת וכותבת על ההיסטוריה של העיצוב. "אני מאמינה בלחיות לצד אמנות טובה ועיצוב טוב, זה מאוד משפר את החיים. אני עצמי אוספת פריטי עיצוב מגיל 25 ומייעצת לאספנים איך לרהט את ביתם לפי התפיסה הזו. ובכלל, זה הכיוון שהתחום הולך אליו. במכירה האחרונה של סות'ביס שנערכה בסוף דצמבר בניו יורק הם הזמינו מראש מעצבי פנים כדי שייצרו, לצד כל הפריטים המועמדים למכירה, חללים מעוצבים שנראים כמו חדרים בבית, מעין 'הצעת הגשה' לרוכשים. עיצוב ופריטי אספנות הפכו חלק

של פריט אספנות יעלה ככל שהזמן יעבור והמעצב יעמיק את גוף היצירה שלו ויציג בגלריות ומוזיאונים בעולם", מסביר גל גאון, אדריכל ומעצב שמשמש ראש החוג לעיצוב פנים (לצד אדריכל ניסן ורשבסקי) במכון הטכנולוגי חולון, והבעלים והמעצב האמנותי של גלריית טאלנטס וגלריית גל גאון

החדשה, שתיקה בתל אביב. "התחום של פריטי העיצוב לאספנות הוא שוק חדש יחסית בעולם ובטח בארץ", אומר גאון, "בשנים האחרונות הוא מתחיל לצמוח גם בארץ, צובר יותר ויותר אוהדים, תומכים ואספנים. זה האיט גירל של עולם האמנות והוא מקבל רוח גבית מירידי עיצוב בעולם וגם בארץ. יותר ויותר גלריות אמנות עכשוויות נכנסות לתחום ומציגות גם פריטי עיצוב". לדברי ימין התחום רק ילך ויתחזק: "רהיטים של הילה שמיע או של שרון סידס, למשל,

כבר מפורסמים היום וילכו ויצברו מוניטין במקביל לנרדדים שלהם בארץ ובעולם. פריטים של יעקב קאופמן הם איקוניים וחד פעמיים וערכם רק ילך ויעלה, כי הוא כמעט לא מוכר פריטים", הוא אומר ומציין גם את האמנים אסף ויברום, אריאל צוקרמן, אבי פדידה, דור כרמון, אירה רו'בסקי, סטודיו קאהן,

שוקה יוקדת או שיקול כלכלי מחושב? כשזה נוגע לאספנות עיצוב ישראלית, התשובה מורכבת משינה. "בפריט עיצוב טוב יש ניצוץ של גאונות, כך כשרוכשים פריט כזה בעצם רוכשים פיסת גאונות", אומר ליאור ימין, בעלי סאגה - בית לעיצוב ישראלי בשוק הפשפשים ביפו. "עם זאת", מציין ימין, "הסיפור של קהל אספני העיצוב הוא הרבה יותר לוגי ממה שחושבים. אפשר לשים על השולחן את העובדה שאספנות היא לא רק לשם האספנות, יש לה גם ערך כלכלי. זו גם תשוקה לתחום ולפריט הספציפי וגם שיקול כלכלי. האספנים יודעים איך לזהות בזמן הנכון יצירה שערכה יעלה בעתיד, בין שהיא נדירה, במהדרה מוגבלת, עבודת בוסר של מעצב מבטיח וכך הלאה. לזמן שעובר חשיבות

רבה בתהליך. אני מחזיק בסאגה שורה של פריטי עיצוב של מעצבים צעירים, ואני מאמין שבעוד כמה שנים יעלה ערכם, אפילו אם יהיו יד שנייה, עם יותר אופי".

מה הופך פריט מעוצב לפריט אספנות?
"בניגוד לפריט מסחרי, שערכו יורד ברגע שרכשת אותו, ערכו

גל גאון: "זה האיט גירל של עולם האמנות והוא מקבל רוח גבית מירידי עיצוב בעולם וגם בארץ. יותר ויותר גלריות אמנות עכשוויות נכנסות לתחום ומציגות גם פריטי עיצוב"

1. פאנל קיר, קערה וגוף תאורה מפליז
 בעיצוב שרון סידס לסאגה 2. קונסול
 Wood Casting בעיצוב הילה שמיע לסאגה
 3. שרפרף Grit בעיצוב אבי פדידה לסאגה

זה התנאי הבסיסי. אבל הרעיון הוא גם מסחרי - להפיץ את הבשורה ולמכור", אומר גאון. זה המקום לציין את מוזיאון העיצוב בחולון, שהכניס רוח חדשה ומשמעותית לתחום העיצוב בארץ.

מהם הצעדים המומלצים לאספן המתחיל?
 "אספנות היא עניין ארוך טווח. אפשר להתחיל גם בסכום קטן ולאט לאט להתקדם", אומר גאון. "ראשית חייבים לאהוב את הפריט. שנית צריך ללמוד את התחום ואת המעצבים שמתחברים אליהם - מה גוף היצירה של היוצר, מה הוא עשה לפני, איפה הציג, באילו תערוכות השתתף, אילו אספנים מתעניינים במעצב וכדומה. לאספנים חשוב מאוד שיהיה למעצבים בית קבוע שיציג אותם. נכון, יש אספנים שאוהבים לרכוש ישירות מהסטודיו של היוצר, אולם הם מעטים. הרוב רוצים להגיע לגלריה מסודרת וקבועה".

כל המשתתפים ציינו שאספן צריך "להיות את התחום", דהיינו לבקר במוזיאונים הגדולים, לפקוד גלריות מגוונות, לבקר בתערוכות הבוגרים של בתי הספר לעיצוב, להיעזר ביעוץ מקצועי, לבקר בסטודיו של המעצבים ולהכיר אותם אישית. "בעיצוב מקומי ישראלי אני מאמין שחשוב שהאספן יהפוך למעין פטרון של המעצבים הצעירים. חשוב לחבק אותם, זו החשיפה הכי טובה עבור המעצב. כשהאספן מכיר אישית את המעצב, הכל נהיה פרסונלי ומרגש, ואז החוויה היא אינדיבידואלית.

צילום: עידו ארן

צילום: עודד אנטמן

ליאור ימין: "חייב להיות מוצר טוב, אבל צריך גם להשקיע בשיווק, להציג במקומות הנכונים, לשלוח לתערוכות נחשבות בחו"ל וצריך לעסוק בזה במשרה מלאה"

מתרבות עיצוב הפנים. בית בעל משמעות הוא הרבה יותר מאשר חוויה אסתטית. זה נכון במיוחד אם לומדים לשלב עיצוב מודרני ועיצוב עתיק". ד"ר אוהד גם מלמדת את רזי האספנות במסגרת קורס ייחודי שהיא מנחה אחת לשנה בארץ עם שותפתה דפנה איש-הורביץ. בקורס הקרוב, שייפתח ב-18 בינואר בתל אביב, השתיים מלמדות כיצד ליצור בית ייחודי באמצעות אובייקטים בעיצוב משובח, היכן לרכוש פריטי עיצוב אספניים, מה ההבדל בין רכישת רהיטים בחנות לבין רכישה בגלריה או בסטודיו לעיצוב ואיך עושים את הצעדים הראשונים באספנות של עיצוב עכשווי. "אם תפתחי מגזיני עיצוב מהעולם, את כמעט לא תראי רהיטים שקונים בחנויות רגילות, אלא בתים ודירות המכילים פריטי אספנות", מסכמת ד"ר אוהד.

גאון יודע על מה היא מדברת. הוא בעצמו חי בדיוק כך, והדירה שלו משמשת מעין גלריית עיצוב הפונה לאספנים. גם גלריית גל גאון החדשה נמצאת בדירת מגורים ומציעה חללים טוטאליים לדוגמה. "אני מארח את האוסף של טאלנטס ופריטי אמנות ועיצוב נוספים, ויוצר תמהיל. זה המודל הנכון לעיצוב הבית - לחיות בסביבה טוטאלית. אנחנו מהסנוניות הראשונות שעושות את זה בארץ. הגלריה היא כמו בית, הכל חי ומתערכך", מסביר גאון. "האם זו תשוקה או שיקול אחר? קודם כל זו אהבה גדולה מאוד לתחום וגם לפריט עצמו.

גוף תאורה "איו" בעיצוב אירה רוז'בסקי
מתוך הסדרה "Moons of Jupiter lighting collection". הוצג ביריד "עיצוב טרו"

HORIZON 1+2, הדפסת צילום דיגיטלית
על משי בעיצוב אלבי צרפתי למותג Aqua Creations. הוצג ביריד "עיצוב טרו"

גיל רויטר: "הדלק שמניע את האספנים הוא לאתר את אותם מעצבים שמטביעים בנו חותם, ש'עושים לנו את זה, גם אם הם עדיין לא מוכרים"

להיות מוצר טוב, אבל צריך גם להשקיע בשיווק, להציג במקומות הנכונים, לשלוח לתערוכות נחשבות בחו"ל - במילאנו, בלונדון, בניו יורק, במיאמי - וצריך לעסוק בזה במשרה מלאה. ואם זו משרה מלאה, על המעצב להיות מזה ולהרוויח כסף כדי להמשיך ולעצב וליצור".

זה המקום לציין שלא כל רכישה של פריט עיצוב מקורי - גם אם הוא במהדורה מוגבלת, חתום או ממוספר - היא אספנות. אם מישוהו רוכש פריט או כמה פריטים, מעוררי השראה וייחודים ככל שיהיו, הוא לא הופך אוטומטית לאספן אמנות. מה כן? "לחיות את התחום", דהיינו היכרות מתמדת עם שוק העיצוב ועם המעצבים, מעקב אחר עבודות ותערוכות, הערכת מחיר הפריט מדי פעם, וגם היכולת להיפרד מהפריט ולמכור אותו.

ומה קורה בזירה הבינלאומית?

"בחור"ל תמיד מחפשים את הדבר הבא ופונים אליי מכל העולם כדי להכיר מעצבים חדשים. לא מעורבת שום פוליטיקה בעניין. כשיש משהו טוב, כל הגלריות והמוזיאונים משחרים לזה, ממש עומדים בתור לדברים הטובים והחדשניים בתחום העיצוב", אומרת ד"ר אוהד ומציינת את איילה צרפתי כמעצבת ישראלית מובילה בסצנה הבינלאומית. לדבריה, ההבדל המהותי בין שוק האספנות בחו"ל לבין השוק בארץ הוא החינוך לעיצוב. "כל עוד לא יהיה פה חינוך להיסטוריה ולתרבות של העיצוב, לא יהיה עיצוב משובח, כי אין מעצב טוב שלא מצטט מההיסטוריה. בהקבלה לעולם המוזיקה, אי אפשר ליצור רוק או ג'אז לפני שלומדים את הבסיס - מוזיקה קלאסית", מסכמת ד"ר אוהד.

המחשבה יש לי פריט נדיר של מעצב שאני מכיר' מוסיפה לאספנות רובד רגשי", אומר רויטר. ימין מחדד את הרעיון שאספן צריך "לעבוד" בזה. "מחפשים, לומדים, מתחברים למוסדות הלימוד הרלוונטיים, מתחברים לסצנה, עוקבים אחרי הכוכבים העולים, והחוכמה היא לתפוס את הכוכב רגע לפני שהוא עולה. הרעיון הוא לגדול עם המעצב", הוא מסביר. בעיני גאון, מה שהופך יצירה לפריט אספנות הוא הזיקה בינו לבין המעצב. "פריט חד פעמי, גאוני ככל שיהיה, לא יצליח לצבור נפח עשייה. רק כשאתה מתבונן בגוף העבודה של המעצב אתה מבין שאתה רוצה לקחת ממנו 'ביס' ובעצם אתה קונה משהו שמייצג אותך וגם אותך", הוא מסביר, "חשוב לשאול את השאלות הנכונות מהבחינה הטכנית - האם הפריט חתום בידי המעצב, האם הוא ממוספר, כמה פריטים כאלו יוצרו, האם הוא מסחרי, האם גודל הסדרה מוגבל, האם הוא One of a kind או אחד מתוך סדרה, האם כל פריט בסדרה שונה או שכל הפריטים זהים. לדוגמה, אמן שמתחייב ליצור רק שבעה פריטים בסדרה מתחייב התחייבות דרמטית בפני האספן. אם אני יודע שיהיו רק שבע עבודות כאלו בעולם, אהיה מוכן להשקיע". גאון מזכיר אמנים כמו שמואל בן-שלום, אילן פיבקו (כן, האדריכל הנודע), אילן גריבי, פיני ליבוביץ', חנן דה-לנגה ויעקב קאופמן כמעצבים שכדאי לעקוב אחריהם. ימין מציין את העובדה שהמעצב צריך אורך רוח כדי לעבוד אך ורק בעיצוב שאינו מסחרי. "חייב

שולחן "סוס פרא" בעיצוב שמואל בן שלום
לגלריית טאלנטס, הוצג ביריד "עיצוב טרו"